

Het teken

HET TEKEN

-het niet eerder vertelde verhaal-

AGNÈS LAUREY-JIMMINK

Het teken
Agnès Laurey-Jimmink

© 2023 Scholten Uitgeverij BV
Burgemeester Drijbersingel 25a
8021 DA Zwolle
info@scholtenuitgeverij.nl
www.scholtenuitgeverij.nl

Omslagontwerp: Levi Reinds
Binnenwerk: Gewoon Geertje
Drukwerk: www.drukcase.nl

ISBN 9789083355078
NUR 342

Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorwoord

Telkens wanneer ik las over de geboorte van Jezus, ontdekte ik, dat de verhalen die er buiten de Bijbel bij verzonnen zijn, eigenlijk helemaal niet passend of zelfs soms beledigend leken. In het beste geval niet volledig. Telkens dacht ik: dit kan toch niet waar zijn. Dit klopt niet! Een Joods Kindje dat in een stal geboren wordt, terwijl de Joodse reinigingswetten duidelijke richtlijnen geven omtrent de geboorte.

Door middel van een diepgaand onderzoek, wat een tijdsbestek besloeg van zeker twintig jaar, kwam ik er gaandeweg achter hoe het werkelijk moet zijn gebeurd. Daardoor is het verhaal van de geboorte van Jezus alleen maar nog indrukwekkender geworden en heeft het, voor mij persoonlijk, een veel diepere betekenis gekregen. Nog meer ook naar het karakter van de Joodse historie.

Ik wil dit ontzettend graag met eenieder delen, die ook zou willen weten hoe het werkelijk gegaan is.

Het geheel is een prachtige historische roman geworden aan de hand van waargebeurde feiten. Achter in het boek is, in de vorm van een korte studie, een bijlage te vinden om de geschiedenis te bevestigen. Verder bevindt zich er een bronvermelding van mijn onderzoek en alle Bijbelteksten die betrekking hebben op het verhaal.

Mijn wens is dat u, net zoals ik, de diepgaande betekenis mag zien van de geboorte van Jezus Christus.

Mijn eerste en grootste dank gaat uit naar God, die mij tijdens deze reis veel inzicht en wijsheid gaf en mij elke keer weer precies op het juiste spoor bracht.

Mijn man Cees Laurey, die steeds mijn teksten las en samen met mij sprak over de betekenis van het verhaal.

Ook gaat mijn dank uit naar mijn goede vriendinnen Inge Sanders en Michaëla Roman, die het script met zorg hebben gelezen en zo nu en dan vragen hadden over de sfeer en de omgeving van waar het verhaal zich afspeelde, waardoor ik belangrijke details kon toevoegen.

Mijn dank gaat ook uit naar Jan Meints die taalcorrecties aanbracht en mij door het gehele proces van het tot stand komen van het boek loodste.

Agnès Laurey-Jimmink

1

De velden van Efrata

Benjamin zit op zijn favoriete plek, een kleine rots, van waaraf hij een prachtig vergezicht heeft over de velden van Efrata. Hij ziet het dorp Bethlehem in de verte liggen. Het ligt wat hoger dan het dal voor hem. Soms, bij helder weer, kan hij zelfs in het noorden de bergen rondom Jeruzalem zien. Op deze mooie, voor hem speciale plek, komt hij tot rust in het zo onrustige, door vreemdelingen bezette land. Deze plaats geeft hem bijzondere ideeën. Als het even kan, gaat hij hier iedere morgen naartoe. Hij luistert niet alleen naar de geluiden van de natuur, maar ook naar de stem in zijn binnenste, die, zo denkt hij, van Jahweh komt. Dieper in het dal ziet hij de grote kudde witte schapen van zijn vader lopen. Terwijl hij daar zo zit, sluit hij zijn ogen even en richt zijn gezicht naar de zon. Hij geniet van de vroege zonnestralen en de lentegeuren, die met een zachte wind het dal binnenkomen, terwijl hij denkt aan de mooie dag die voor hem ligt. Over een paar uur gaat hij trouwen met het allermooiste meisje dat hij ooit gezien heeft. Benjamin is dankbaar en tevreden. Hij kan zijn geluk niet op. Wat heeft hij het goed getroffen.

Precies één jaar geleden heeft hij haar leren kennen. Hij kan zich het moment nog zo goed herinneren.

‘Benjamin, luister eens,’ zei zijn vader, ‘je bent nu eenentwintig jaar, het is goed voor jou om te trouwen. Je moeder en ik hebben een lief

meisje leren kennen bij familie van ons in Bethanië. Ze is een verre achternicht van jou. Leah heet ze.'

'Ken ik haar, vader?'

'Ik weet het niet, je hebt haar vast al gezien, op een van de familie-feesten.'

'Fijn hoor, vader, maar ik wil graag een mooi, slim en bijzonder meisje!'

'Jongen, dat weet ik toch!' had zijn vader uitgeroepen. 'Ik weet zeker dat jij haar mooi zult vinden. Zij zal aan al jouw wensen voldoen. Je moeder en ik willen alleen het beste voor jou.'

Tijdens het gesprek had zijn vader hem indringend aangekeken. Hij had de liefde in zijn ogen gezien en hij wist dat hij het beste met hem voor had.

'Je moeder en ik weten wat voor meisje zij is. Wij kennen haar familie. Het is een nette familie van hardwerkende mensen. Leah helpt ijverig mee in de bakkerij van haar vader. Daarnaast werkt ze in het huishouden van haar moeder. Het allerbelangrijkste is: zij houdt van Jahweh. Echt jongen, het is goed, daar hoeft je niet aan te twijfelen. Natuurlijk is en blijft de keuze aan jou.'

Een paar weken later werd Leah aan hem voorgesteld. Hij was op slag verliefd. Haar prachtige donkere ogen, haar innemende glimlach deden hem versteld staan. Wat was ze mooi en zo bijzonder pienter. Ze had zoveel interesse in zijn leven. Vader en moeder hadden gelijk. Ze hadden elkaar het afgelopen jaar vaak ontmoet en tijdens hun gesprekken bleek dat ze op allerlei vlakken steeds dezelfde ideeën hadden.

Benjamin schrikt op uit zijn gedachten en opent zijn ogen, omdat hoog in de lucht, op de thermiek van de wind, een arend zweeft, majestueus, en met scherpe hoge tonen laat horen dat zij er is.

'Jij bent een vrouwtje, dat hoor ik aan jouw schelle roep.' fluistert hij. Benjamin weet dat alleen de vrouwtjes deze hoge tonen produceren. 'Je bent vast al bezig je nest te bouwen samen met jouw mannetje. Jij bent niet de enige hoor, mooie vogel, Leah en ik gaan ook ons eigen liefdesnestje bouwen.' Benjamin kijkt haar na en ziet de arend een glijvlucht maken zonder haar vleugels te bewegen. Wat heerlijk, om zo hoog boven alles uit te kunnen vliegen.

Terwijl hij nog even op zijn rots zit te mijmeren, sluit hij zijn ogen, dankt Jahweh voor deze dag en voor zijn toekomst. Langzaam staat hij op, rekt zich uit en loopt op zijn gemak richting huis. Van een afstand ziet hij dat het al een drukte van jewelste is. De prachtige, huwelijkse liefdestent die zijn vader Avi heeft laten bouwen, staat iets verder van het huis. Daar zal hij de komende week met zijn geliefde bruid de nachten doorbrengen. Eindelijk kan hij haar in zijn armen nemen en liefhebben. Deze gedachte brengt een brede glimlach op zijn gezicht. Hij mocht de tent nog niet vanbinnen bekijken, maar zijn moeder kennde, had zij die tiptop in orde gebracht. Romantisch, voor een verliefd stel zoals zij. Telkens als hij stiekem had willen kijken, stuurde zijn moeder hem weg. Hij grinnikt bij die herinnering.

Benjamin versnelt zijn pas, want hij beseft dat hij veel te lang op zijn rots is blijven hangen.

Familieleden en vrienden vroegen hem de laatste weken steeds opnieuw: ‘Benjamin, wanneer is de bruiloft? We hebben zin in een feest.’

‘Alleen *‘mijn vader’* weet het, ik niet.’ zei hij steeds. Zoals de traditie dat voorschrijft, geeft de vader van de bruidegom toestemming wanneer het huwelijk mag plaatsvinden.

Tot aan vandaag heeft hij in spanning gezeten wanneer hij zijn geliefde Leah mocht trouwen. Een van zijn vrienden had echter zijn mond niet kunnen houden en verklapte dat zij bij het huis van Leah waren geweest.

‘Hé, Benjamin,’ had hij in zijn oor gefluisterd, ‘we hebben het teken mogen geven van jouw vader, dat jullie mogen trouwen. We hebben op de sjofar geblazen voor haar huis. De langgerekte toon van de sjofar lokte alle vrouwen uit het dorp. Ze stonden voor de deur te klappen en te zingen. Iedereen wist wat dat betekende. Leah viel haar moeder in de armen. Zij hilde van blijdschap. Alle aanwezigen feliciteerden de aanstaande bruid. Je had erbij moeten zijn, Benjamin. Oh man, het was zo mooi.’

‘Joh, jij mag mij dit helemaal niet vertellen.’

‘Nou ja, ik dacht dat jij het wel spannend zou vinden.’

‘Het is al goed, ik zeg niets,’ terwijl hij hem veelbetekenend een por in zijn zij had gegeven.

Benjamin loopt snel het huis binnen. Wat hem betreft mag het feest beginnen. De gasten komen hem tegemoet. Hij wordt door iedereen omarmd, aangeraakt, omhelst en met alle goede wensen omringd.

‘Waar was je nou, Benjamin? Je gaat toch niet weg op je eigen huwelijksdag?’ vraagt zijn moeder Sarit met hoogrode wangen van de spanning.

‘Moeder, wat doet u hier in de keuken? Er is toch genoeg bediening?’

Sarit geeft geen antwoord, zo druk is ze bezig om aanwijzingen te geven aan het keuken- en bedienend personeel. Meestal is ze een zacht-aardige vrouw, maar als er iets te organiseren valt, kun je het beste uit haar buurt blijven, want dan kan ze behoorlijk op haar strepen staan. Het moet gaan zoals zij het wil. Alles moet even perfect lopen, want “een goede voorbereiding is het halve werk”, is haar welbekende motto.

Benjamin loopt naar haar toe en geeft haar een kusje op haar haren. ‘Wat ziet u er mooi uit, moeder.’ Hij bekijkt haar van top tot teen. ‘Ik was op mijn rots, zoals ik dat iedere dag even doe, moeder, dat weet u toch? Vanochtend vroeg ik of ik u ergens mee kon helpen. U wimpelde mij af en zei dat ik mij er niet mee mocht bemoeien. Ik moest vooral genieten van deze dag.’

Sarit lacht naar hem. ‘Ja ja, schiet nou maar op, je moet nog het huwelijkse reinigingsbad nemen. De mannen zijn er al voor de voorgesprekken. Het bad staat klaar voor jou.’

Benjamin grinnikt, want hij weet allang waar die gesprekken over gaan. ‘Bedankt hoor, lieve mam, voor alles wat u voor mij gedaan hebt. U bent de allerbeste moeder van heel het land.’

‘Inderdaad, als je mij niet had. Mannen hebben nou eenmaal verzorging nodig van een goede vrouw. Jullie blijven net kinderen. Gelukkig neemt die lieve Leah mijn taak over. Toe, ga nu, je bent al veel te laat.’ Ze duwt hem met een grote glimlach de keuken uit.

Benjamin loopt het trapje van het grote bad af en dompelt zich een paar keer onder. Als hij opstaat uit het water, fluistert hij: ‘Nu ben ik innerlijk schoon, door dit water, nu mag ik een nieuw begin maken.’

Terwijl hij zich aankleedt met de prachtige bruidegomskleding, die zijn moeder en een paar naaisters voor hem gemaakt hebben, voelt hij zich ineens heel zenuwachtig worden. Zal alles goed gaan? Snel drukt

hij die gedachte weg. Het afgelopen jaar is toch alles tot in de puntjes geregeld? Wat kan er nu nog misgaan? Zijn lieve verloofde houdt van hem, dat weet hij, dat heeft ze hem vaak genoeg gezegd. Ze verlangen er allebei naar om eindelijk samen te zijn, zonder altijd een wakend oog van een familielid of vriend, die hen het afgelopen jaar in de gaten moest houden. Zo spreekt hij zichzelf moed in.

Benjamin loopt naar het zitvertrek. Daar staan de zeven belangrijkste mannen van de synagoge van Bethlehem. Bij bijzondere gelegenheden zijn zij getuigen. De rabbi die het huwelijk zal inzegenen is ook al aangekomen. Iedereen kijkt op als ze Benjamin zien binnenkomen.

‘Mijn zoon!’ roept Avi vol trots, alsof de mannen dat niet allang weten. Hij legt zijn arm om de schouder van Benjamin en trekt hem naar zich toe. Hij zet de huwelijkskipa, met kleurige borduursels, op het hoofd van Benjamin en legt een fraaie mantel van goudkleurig bedrukte stof om zijn schouder. ‘Zo jongen, je ziet er prachtig uit,’ zegt hij vol trots.

Benjamin's donkere ogen fonkelen van blijdschap, mede doordat hij weet dat hij er goed uitziet voor deze dag. Zijn baardje is kortgeschooren, zoals dat hoort bij jonge mannen en zijn mooie, lichtgetinte huid steekt prachtig af tegen de goudkleur van de mantel.

De rabbi, zijn vader, zijn schoonvader, de zeven mannen en Benjamin tekenen het *ketubah*, het indrukwekkende huwelijkscontract met alle voorwaarden waar een huwelijk aan moet voldoen. Wat een plechtig moment, denkt Benjamin. Iedereen weet: nu is er geen weg meer terug.

De rabbi neemt het woord. ‘Benjamin, het is belangrijk dat jij deze vrouw, Leah van Bethanië, trouw zult zijn, omdat Jahweh ook altijd trouw is aan ons als volk. Je zult haar verzorgen, behagen, ook tijdens het liefdesbed en daardoor, als Jahweh het wil, zullen jullie kinderen krijgen. Je mag niet ruw tegen haar zijn en nooit over haar heersen. Ze is jou gegeven als een kostbaar bezit. Jullie zullen samen één leven zijn. De vrouw is genomen uit de man, zij is het dichtst bij jouw hart. Deze band is het sterkste van wat je ooit in jouw leven zult beleven.’ De rabbi neemt drie nieuwe strengen touw en vlecht die in elkaar. ‘Zoals deze drie strengen tot één touw gevlochten zijn, zo zal dit huwelijk zijn, want Adonai verbindt jullie aan elkaar. Hij Zelf is het derde snoer. Niemand zal dit kunnen of mogen verbreken,’ spreekt de rabbi op zeer

ernstige toon. Daarna citeert hij wat koning Salomo gezegd heeft in al zijn wijsheid:

Het is beter om met z'n tweeën te zijn dan alleen. Want met z'n tweeën hebben ze

een goede beloning bij hun gezwog. Want als ze vallen, helpt de één de ander weer overeind. Maar als iemand alleen is en valt, wie helpt hem dan weer overeind? En als ze liggen te slapen, houdt de één de ander warm. Maar hoe kan een mens warm worden als hij alleen is? En als iemand alleen is, kan hij door iemand anders overwonnen worden. Maar twee mensen kunnen tegen een vijand standhouden. En als ze met z'n drieën zijn, zijn ze nóg sterker. Net zoals een driedubbel snoer niet gauw zal breken.

Benjamin luistert aandachtig, hij heeft respect voor deze rabbi. Met zo'n man moet je nooit spotten, weet hij. Hij kent hem al vanaf zijn prille jeugd en heeft veel van hem geleerd. 'Alles wat u zegt, zal ik zeker doen,' antwoordt Benjamin plechtig. 'Ik zal mijn mooie lieve bruid nooit pijn doen, daarvoor houd ik nu al zoveel van haar,' spreekt hij met tranen in zijn ogen.

'Goed zo, mannen, jullie hebben zijn belofte gehoord. De *mohar* is een paar weken geleden al betaald, aan alles is voldaan. Dan kunnen we nu tot de huwelijksplechtigheid overgaan.'

'Ja, ja,' knikken de mannen instemmend en mompelen 'amen'. Ze zijn onder de indruk van de plechtigheid.

Het gezelschap loopt naar een ander vertrek van het huis, waar de bruid met haar moeder en schoonmoeder staat te wachten. Zodra Benjamin haar ziet, valt zijn mond open van verbazing, om daarna te veranderen in een brede glimlach. Leah ziet er beeldschoon uit. Hij heeft niet eerder zo'n mooie bruid gezien. Ze draagt een prachtige, lange, witte linnen jurk, met aan de onderkant fijn versierde borduursels. Haar prachtige, lange haar is als een kunstig vlechtwerk, met kleine bloemen, laag achter op haar hoofd, vastgezet. Benjamin pakt de sluier van zijn schoonmoeder aan. Hij merkt dat zijn handen een beetje trillen. Heel voorzichtig plaatst hij die op Leahs hoofd en laat die over haar mooie gezicht vallen. De sluier is met kleurrijke steentjes afgezet en valt gracieus over haar hoofd, gezicht en schouders.

Benjamin weet wat dit symbool betekent. 'Leah, ik zal jouw 'bedekking', jouw 'beschermer' zijn, zolang wij leven,' zegt hij krachtig en vol liefde, zodat iedereen het kan horen. Hij weet dat het symbool van het plaatsen van de sluier door de bruidegom zelfs nog meer betekent. Het is ook bedoeld als controle, zodat Benjamin weet dat hij de vrouw gaat trouwen die hij heeft uitgekozen. Nooit meer mag gebeuren wat de aartsvader Jakob meemaakte. Hij kreeg de verkeerde bruid toegeschoven. Jakob had gekozen voor de jongste dochter Rachel, zijn lieveling. Zijn schoonvader Laban echter, vond dat de oudste dochter Leah uit zijn gezin eerst moest trouwen. Laban had een gemeen plan bedacht. Hij liet de bruid een dikke, ondoorschijnende sluier dragen, zodat Jakob niet wist dat hij de verkeerde vrouw trouwde. Haar vader had met klem geboden, dat zij tijdens de huwelijksnacht de sluier moest ophouden. 'Je zegt maar dat het zo de gewoonte bij ons is, dat de sluier pas na de huwelijksdaad afgedaan moet worden,' had Laban tegen Leah gezegd. Pas in de morgen ontdekte Jakob dat hij bedrogen was en dat zij niet de vrouw was die hij liefhad. Wat een drama was dat. Vervolgens werkte hij zeven jaar voor Laban om alsnog de bruid te kunnen trouwen die hij zo liefhad. Zulke streken mogen te allen tijde niet meer voorkomen.

Benjamin buigt zich naar Leah en fluistert zachtjes in haar oor, zodat niemand het kan horen: 'Jij bent mijn echte bruid, mijn echte Leah, wat ben je mooi. Nog even en dan zullen we voor altijd samen zijn, mijn liefste.'

Leah luistert verlegen. Ze durft niets te zeggen, omdat haar moeder, schoonmoeder en al de getuigen erbij staan, maar ze beantwoordt zijn liefdesverklaring met een verliefde blik.

'Ik zie je zo, wees niet zenuwachtig, ik ben het maar, hoor,' knipoogt hij met pretlichtjes in zijn ogen. Benjamin loopt richting de tuin, kijkt nog eens om, brengt zijn hand naar zijn mond en blaast een kusje naar haar.

Leah bloost ervan.

Onder de *choepa* staat de rabbi al klaar. De baldakijn is met bloemen versierd. Een witte, dunne stof is als een hemel sierlijk gedrapeerd over de vier staanders. Het weer is uitstekend voor een bruiloft, net niet te warm, maar ook niet te koud in deze lente. Voor de *choepa* staat een grote groep gasten te wachten. Ze hebben een pad gevormd, waar de bruidegom en de bruid tussendoor kunnen lopen. Vader Avi begeleidt

Benjamin tot vlak voor de rabbi, omhelst hem en loopt naar de rest van de mannen. Het orkestje speelt zacht.

Even later komt Leah naar buiten, vergezeld door haar moeder en schoonmoeder. De gasten klappen in hun handen bij het zien van de mooie bruid.

Het gefluister van de gasten is te horen: 'O, wat is ze mooi. Wat een schoonheid.'

Zijn vrienden zeggen: 'Die Benjamin boft toch maar.'

Haar moeder en schoonmoeder lopen samen zeven keer om Benjamin heen. Leah kijkt vanachter haar iets doorschijnende sluier, met een zachte blik naar Benjamin. Het zeven keer om de bruidegom heen lopen is om aan te duiden dat het nieuwe paar samen een nieuwe wereld gaat vormen. Zoals Mozes dat geschreven heeft in de Torah, over de zeven dagen van de schepping.

De moeders lopen onder de baldakijn vandaan, naar de kant van het pad waar de vrouwen staan.

De rabbi zegenet het huwelijk in en neemt een glas wijn waar hij de dankzegging over uitsprekt. '*Baruch Ata Adonai*, U, die de hemel en aarde gemaakt heeft en alles wat leeft, en voortbracht, de vruchten van de aarde en de vrucht van de wijnstok. U, die man en vrouw schiep, om samen één te zijn, U zult deze man en vrouw zegenen tot één lichaam. Zegen hen met kinderen, zodat hun naam zal voortgaan op deze aarde. Als Uw wil het is, moge Uw Belofte voortkomen uit hen.'

'Amen, amen!' roept iedereen door elkaar.

De rabbi overhandigt de beker aan Benjamin en Leah. Samen drinken ze de kelk helemaal leeg, als teken van eenheid in het huwelijksverbond, waarbij Leah de traditionele woorden uitspreekt: 'Ik wil jou helemaal.'

Benjamin neemt de hand van Leah vast, kijkt haar liefdevol aan, schuift een prachtige, gladde, witgouden ring om haar rechterwijsvinger. 'Leah, je bent nu mijn vrouw. Deze ring zonder steen geef ik jou, als teken dat mijn stenen hart is weggenomen, om plaats te maken voor een hart van vlees en mijn liefde voor jou. Zolang wij leven zal ik trouw aan jou zijn.'

De rabbi leest het *ketubah* voor en spreekt nog zeven zegeningen uit over het kersverse echtpaar. 'Benjamin, jij mag de sluier van Leah afdoen, want zij is nu jouw vrouw. En Leah, hij is nu jouw man.'

Benjamin doet de sluier af en zij kijken elkaar in de ogen. Ze stralen beiden van geluk. De gasten klappen van vreugde in hun handen en roepen prachtige leuzen, terwijl het orkest vrolijke muziek speelt.

Het kersverse echtpaar loopt al lachend hand in hand onder de *choepa* vandaan, het middenpad door, naar een afgezonderde ruimte waar ze voor het eerst nadat ze elkaar ontmoet hebben, alleen zijn.

Ze nemen elkaars handen vast, waarbij Benjamin de mooie woorden uit Genesis tot haar spreekt:

Daarom zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten.

En tot één geheel zijn

... vult Leah aan.

‘O, mijn lieve Leah, wat houd ik van jou!’ Benjamin neemt haar in zijn armen en kust haar voor het eerst, zacht en teder.

Leah laat het toe en kust hem innig terug. ‘Ik houd ook van jou, Benjamin en ik weet zeker dat we gelukkig zullen zijn. Ik heb zo naar dit moment verlangd. Jij bent nu echt mijn man.’ Leah vlijt zich dicht tegen hem aan.

Op de tafel staat heerlijk zoet gebak voor hen klaar. Ze hebben nog niet mogen eten tot dit moment en samen eten ze van de lekkere taartjes. Ze doen het bij elkaar in de mond, waarbij ze moeten lachen van blijdschap. De room loopt over de kin van Leah.

Benjamin veegt het voorzichtig af. Mijn hart klapt uit elkaar, zo verliefd ben ik op jou.’ Weer kust hij zijn bruid.

‘Kom, we moeten gaan, de gasten zullen wel denken: waar blijven ze?’ grinnikt Leah.

‘Van mij mag het allemaal gedaan zijn, dan gaan we zo naar onze liefdestent,’ lacht Benjamin ondeugend.

‘Dat gaat niet gebeuren, mannetje,’ giechelt Leah, terwijl ze met haar vinger in zijn borst prikt. ‘Kom we gaan, we moeten er zijn als de ceremoniemeester het feest opent.’ Kordaat trekt ze Benjamin met zich mee.

Als ze de tuin in lopen, klappen de gasten opnieuw. Er wordt muziek gespeeld en voor hen gezongen. Het bruidspaar wordt overladen met cadeaus en prachtige wensen. Het eten, de drank en de ingehuurde muziek is van hoge kwaliteit. Avi en Sarit hebben kosten noch moeite

gespaard, om het feest van hun enige zoon en erfgenaam, tot een succes te maken.

Deborah, de moeder van de bruid, loopt trots naar haar dochter. 'Wat ben ik blij voor jou. Je hebt een lieve, goede man gekregen en zo'n knapperd,' grinnikt ze.

Leah schiet in de lach: 'Hij ziet er inderdaad knap uit, maar hij is bovenal heel lief. Ik ben zo gelukkig, moeder.'

Haar vader, die erbij staat, omhelst zijn dochter. 'Ik zal je missen, mijn lief, mooi meisje, wat zal ik jou missen. Maar ik weet dat deze man jou gelukkig zal maken. Zo niet, dan kom ik je halen,' grijnst Joseph ondeugend naar haar.

'Dat zal niet gebeuren, vader, we gaan een goed leven krijgen samen.'

'Dat weet ik, Leah, anders had ik nooit mijn toestemming gegeven voor dit huwelijk. Straks bij de reidans kom ik naast jou staan,' vult Joseph vrolijk aan.

Het feest is ontspannen en iedereen is vrolijk. Tijdens de gezellige maaltijd komt er plotseling in de verte over de weg een grote groep mannen op paarden aangegaloppeerd. Ze buigen af richting het huis waar volop feest wordt gevierd. Dichterbij gekomen blijken het Romeinen te zijn. Benjamin vraagt zich geschrokken of ze niets fout doen en zijn ogen zoeken zijn Leah. Een paar van de soldaten rijden tot aan de tafel, waar iedereen zit.

'Wat is hier te doen!?' buldert een soldaat, die met zijn paard nog iets verder naar voren loopt. Iedereen schrikt en de muziek valt stil. Het paard beweegt zijn hoofd en schraapt ongeduldig met een van zijn benen op de grond. Het schuim staat op zijn mond. Het heeft veel te hard en te lang gegaloppeerd. Arm beest, denkt Benjamin, die heeft vast enorme dorst.

De ceremoniemeester staat op, loopt naar de soldaat en maakt een lichte buiging met zijn hand op zijn borst. In gebrekkig Latijn zegt hij: 'Er is een feest vanwege een bruiloft.' Vervolgens spreekt hij wijs: 'Als u wilt, kunnen wij voor u en uw medesoldaten een tafel klaar maken, zodat u wat kunt eten en uiteraard drinken van onze heerlijke wijn. Voor uw paard kunnen we een emmer water halen, zodat het kan drinken, want ik zie dat het dorst heeft.'

Iedereen luistert gespannen want ze weten dat balorige, Romeinse

soldaten moeiteloos de rust kunnen verstoren. Dan is de ellende niet te overzien.

‘Nou, nee, dat hoeft niet,’ zegt de soldaat, ‘laat mij proeven van die wijn, zodat ik een *salus* kan uitbrengen op het bruidspaar.’

De ceremoniemeester klapt in zijn handen. Direct komen er bedienden aangerend die een beker en een kruik wijn brengen. De ceremoniemeester schenkt de wijn in en reikt die toe aan de soldaat. Hij neemt een grote slok. De wijn loopt langs zijn mond.

De soldaat houdt de beker omhoog en roept uit naar het bruidspaar: ‘*Lubentium*, mogen de goden u welgezind zijn!’ Daarna drinkt hij de beker in een grote teug leeg, smijt hem op de grond en roept naar de ceremoniemeester: ‘Je hebt geluk, man, dit is inderdaad heerlijke wijn.’ De soldaat kijkt schuin naar Leah en vervolgens naar Benjamin. ‘Nou, man, jij hebt de hoofdprijs met zo’n mooie bruid, het is dat ze getrouwd is, anders had ik haar zelf gewild.’

Benjamin schrikt en houdt Leah stevig vast. Vuilak, denkt hij verontwaardigd.

‘Moet ik nog meer wijn inschenken voor uw medesoldaten?’ vraagt de ceremoniemeester beleefd.

Maar de soldaat negeert hem en keert om, spoort zijn paard aan en galoppeert weg, achtervolgd door de andere soldaten die spottend lachen om de opmerking van hun leider.

De gasten van het feest staren elkaar aan en moeten verwerken wat ze zojuist hebben meegemaakt.

‘Wat zei die soldaat nou?’ vraagt Avi aan de ceremoniemeester.

‘Nou, eh..., dat Jahweh hun welgezind is.’

Avi kijkt hem verwonderd aan. ‘Ik heb hem het woord Jahweh anders niet horen zeggen.’

‘Ja, ja, dat is anders in het Latijn,’ antwoordt de ceremoniemeester ontwijkend. Snel seint hij naar het orkest dat ze de muziek weer moeten spelen.

Benjamin is onrustig geworden door de gebeurtenis. Romeinen, wat moeten ze hier? Ga terug naar je eigen land, jullie hebben hier niets te zoeken, denkt hij hoofdschuddend.

Leah merkt het, neemt hem bij zijn hand en trekt hem naar het midden van de ruimte waar vrolijk gedanst wordt. Door de blijdschap

van Leah, de uitbundigheid van de gasten en door de vrolijke muziek, keert de rust weer in Benjamin terug.

Het huwelijksfeest duurt zeven dagen. De ceremoniemeester organiseert elke dag iets bijzonders. Grappige toneelstukjes, bijzondere toespraken, reidansen, vrolijke muziek. Er is verrukkelijk eten en drinken in overvloed, dat de gasten aan lange tafels nuttigen.

Benjamin vindt de toespraak van Avi het meest ontroerend, vooral de grappige verhalen over zijn jeugd.

Leah kijkt hem aan en zegt: 'Oh, was jij zo, toen je nog klein was?'

'Nee, joh, dat verzint mijn vader gewoon ter plekke.'

Benjamin en Leah brengen die week de nachten in alle rust door in hun eigen liefdestent. Benjamin, die zelf nog onwennig is, benadert Leah met alle voorzichtigheid en met al zijn genegenheid. Leah geniet van de liefde, ze kan zich geheel aan hem overgeven. Dat 'samenzijn' zo verrassend mooi is, overtreft haar grootste verwachtingen. Het is een romantische week, misschien wel de mooiste van hun leven, bedenken ze.

Het huwelijksfeest is een succes, zeker ook voor Avi en Sarit. Ze zijn erin geslaagd om een goede vrouw voor hun zoon te vinden. Een vrouw die bovenal de Thora volgt, dat is het allerbelangrijkste. Ze hebben het bruidspaar toegesproken: 'Wij hopen dat Adonai jullie huwelijk zal zegenen, en misschien...?' Hun gezichten spreken boekdelen. 'Nou ja, dan kan ons geluk als ouders helemaal niet meer op.'

Leah heeft de hint van haar schoonouders met een verlegen glimlach begrepen. Ze knijpt haar kersverse man ondeugend in zijn arm.

Alle genodigden spreken nog lang over de geweldige bruiloft. Iedereen heeft zijn eigen zorgen tijdens dit feest even achter zich kunnen laten.